

רזית עד כה ולוא גם פרס קטן אחד. שלושה מהצעירים החליטו לקנות שני כרטיסי פיס בשותפות. היו אלה אברהם לוי (22), מסגר הגר בשדרות ירושלים 20 ביפו; אברהם אסא מרחוב שרירא גאון 31 ביפו ושולה יפרח (18) זבנית מרחוב הרבי מקוי רטוב, שיכון צהלון, ביפו.

תחילה שלפה שולה כרטיס אחד מתוך אחת החבילות שבידי הרוכל. כשנפתח כרטיס הזוטא של הפיס עלתה הבעת אכזבה על פני השלושה. הם לא זכו בשום פרס. שולה החליטה לנסות את מולה בשנית. היא שלחה ידה להבילה השניה שבידי המוכר והוציאה משם כרטיס שני. גם כאן לא זכה כרטיס הזוטא בשום זכיה.

שולה יפרח נטלה את שני הכרטיסים בידה ולא האמינה למראה עיניה. שני הכרטיסים נשארו מספר זהה. המספר הגדול, ה' מופיע פעמיים על הכרטיס, היה זהה בשניהם. כשהראו את התגלית למוכר הוא לא הופתע ביותר. "אז תנסו עוד כרטיסים", אמר. הנוכחים במקום פשטו על חבילות הכרטיסים שבידו. תוך דקות ספורות גילו שה' כרטיסים בעלי המספר הכפול שמשכה שולה לא היו בודדים. הם הצליחו למצוא בחבילה האחת שבידי המוכר עוד כרטיסים שהיו להם תאומים בעלי מספרים זהים בחבילה השניה שבידו.

כך רכש אברהם עמוס (21), מכונאי יפואי, שני כרטיסים הנושאים את אותו המספר בדיוק וגם אברהם לוי רכש עוד שני כרטיסי סים תאומים.

"מפעל הפיס מרמה אותנו!" צעקו כולם נוכח תגלית המרעישת.

ואמנם, היה זה גילוי סנסציוני. כי רק מיקרה הוא ששולה הצליחה להוציא שני

הם גילו זאת!

ארבעת הצעירים היפואים, שני לזאת שערוריית כרטיסי-הפיס בעלי המספרים זהים, מחזיקים בידיהם שלושה זוגות של איגרות.

על הכרטיסים שמדפיס המדפיס הממשלתי?

לא. אנחנו מקבלים את הכרטיסים בקופות התרומות. אין לנו ידיעה מה נמצא בהן, פרט לזה שבכל אחת יש אלף כרטיסים. כלומר, אין לכם שום אפשרות

מדפיס הממשלתי? לנדאו (צחוק): איך אפשר לבדוק 600 אלף כרטיסים?

מה חושב מפעל הפיס לעשות כדי למנוע מכירת כרטיסים בעלי מספר זהה?

כשכל זוג נושא אותו מספר. הארבעה — אברהם אסא, שולה יפרח, אברהם לוי ואברהם עמוס עומדים להגיש תביעת נזיקין נגד מפעל הפיס, בה יתבעו לפצותם על הנזקים שנגרמו להם מהכרטיסים.

לדבריו אירעה הטעות בעשרה כרטיסים בלבד שהודפסו פעמיים תחת אותו מספר, ובמקומם לא הודפסו מספרים אחרים. אולם זוהי השערה בלבד, שכן אין כל אפשרות להוכיח זאת, כשם שאין אפשרות להוכיח את ההיכך.

מספר זוכה - פעמיים

כרטיסים בעלי אותו מספר. לולא המיקרה העיוור היה מישוהו את רוכש את הכרטיס בעל המספר הזהה לשלה.

במילים אחרות: מפעל הפיס הכריז כי השבוע, כמו בשאר השבועות, הדפיס ר- הוציא למכירה 600 אלף איגרות פיס. למעשה נמצאות בשוק איגרות במספר רב יותר. כמה בדיוק?

אולי רק עשר, אולי מאה, אבל יכול להיות גם אלף או עשרת אלפים!

לדאן נכנס הכסף?

צ' ידומי כרטיסי הפיס הכפולים, המתפרסמים בעמוד זה, הם ההוכחה הברורה ביותר שיש בשוק כרטיסי פיס לא מווייפים, הנושאים את אותו המספר. אין שום יכולת סכנית לבדוק כמה עוד כרטיסים כאלה ישנם בשוק, נמצאים למכירה בדוכנים או שנמכרו כבר לרודפייהזול.

זהו גילוי בעל משמעויות חמורות מאוד. הוא עלול לערער את אימון הציבור במפעל ממלכתי שאיש לא מפקפק ביושרו. שכן גילוי המספרים הכפולים נעשה בארץ מיקרי. נוכח עובדה זו, המורה שיתכן ואפשרי שסוכני הפיס ימכרו איגרות כפולות לגרלות קודמות של מפעל הפיס לא נמכרו כרטיסים בעלי מספרים זהים, ורק בגלל אי-היווצרות המיקרה העיוור לא התגלה הדבר. נוכח קיומה של אפשרות כזו במפעל ציבורי, אי אפשר להימנע מכמה שאלות חמורות ביותר:

- האם זו רק טעות חד-פעמית, או שמא יש בגילוי זה כדי להצביע על כך שמישהו מרוויח באופן פרטי ממפעל הפיס? שכן אם אמנם יש בשוק יותר כרטיסים מאשר 600 האלף אותם מוציא מפעל הפיס, נשאלת השאלה לאן נכנס הכסף מכרטיסים עודפים אלה?
- כיצד ייתכן שתקלה חמורה מעין זו תתרחש במפעל ממלכתי שכרטיסיו מודפסים על-ידי המדפיס הממשלתי והנימצא בביקורת חמורה, מבלי שאיש יבחין בה? האיש המוסמך ביותר לענות על שאלות אלה הוא מנהל מפעל הפיס, מיכאל לנדאו. להלן נוסח שאלות העוסק הזה שהופנו אל מנהלו של מפעל הפיס ותשובותיו של מיכאל לנדאו:
- כיצד ייתכן שמפעל הפיס ידפיס וישוק כרטיסים בעלי מספרים זהים?
- זאת שאלה שצריך להפנותה אל המדפיס הממשלתי ולא אל מפעל הפיס!
- האם למפעל הפיס אין ביקורת

לגלות תקלה או נסיון רמאות מד צד מישוהו ככרטיסים?

לא, רק הסוכן שמקבל את הכרטיסים יכול לגלות זאת.

אבל סוכן שבמקום אלף כרטיסי סים מקבל אלף ומאתיים, שמא תיים מהם בעלי מספר כפול, לא מעוניין לגלות את התקלה, שכן הוא מרוויח מזה?

זה לא יכול לקרות.

עובדה זוה קרה השבוע!

אם יש מקום להאשים מישהו זה רק את המדפיס הממשלתי. המפעל קיים כבר 17 שנה ועד כה זה לא קרה. קרה אמנם של-17 איש היה אותו מספר בכרטיס הזוטא ואז שילמנו לכולם את הזכיה.

מה יקרה אם שני אנשים בעלי כרטיסים עם מספרים זהים יזכו כאחד הפרסים?

אני לא יודע מה שיקרה. זה תלוי אם המספר הכפול אמנם יזכה בהגרלה. במיקרה כזה יצטרך בית-המשפט להחליט מה לעשות. האם מפעל הפיס אינו סופר את הכרטיסים הנמסרים לו על-ידי ה-

עד עכשיו עשה המדפיס הממשלתי ביקורת פעמיים בכל קופסא. אני רואה ש' צריך לעשות ביקורת בפעם השלישית.

"אולי, ייקוי חשמה?"

ה שיחה עם מיכאל לנדאו התי- קיימה אחרי שכבר היה ידוע לו שארבעת הצעירים היפואיים קנו כרטיסים בעלי מספרים זהים.

הארבעה פנו למפעל הפיס, תבעו בירור כיצד ייתכן שימכרו איגרות בעלות אותם מספרים.

"כל שבוע אני מוציא 30 ל"י על פיס ואף פעם לא זוכה בכולם. עכשיו אני מבין למה לא זכיתי!" אמר אברהם עמוס.

מיכאל לנדאו הציג לארבעה להחליף להם את אחד הכרטיסים התאומים בכרטיס אחר. כשסרבו הציג להם, לדבריהם, עוד כרטיס כפרס ניחומים תמורת החזרת אחד הכרטיסי סים הכפולים. הצעירים סירבו.

"בתקנות מפעל הפיס כתוב שעם גילוי כל ליקוי יש להחזיר את הכרטיס למפעל הפיס", אמר מיכאל לנדאו, "אנחנו לא נני כנע לאנשים שרוצים לסחוט!"

האפשרות שאירעה הפעם תקלה שגרמה ל- הדפסת הכרטיסים התאומים נראית קטנה עוד יותר תהליך הדפסת איגרות הפיס בדפוס המדפיס הממשלתי.

כרטיס הפיס מודפס בשתי מכוונות. תחילה הוא מודפס במכונה רטציוניית גדולה, ה' מדפיסה את הכרטיס ואת מספר כרטיס ה' זוטא שלו. לאחר מכן מערבבים את הכרטיסי סים, כדי שמספרי הזוטא לא יהיו עוקבים, ומחלקים אותם לשבע מכוונות קטנות שם מדפיסים את מספריהן הסידוריים הגדולים בעבודת ידיים.

"כל כרטיס מודפס באופן אינדוידואלי" מסביר לנדאו, "ואחרי ההדפסה בודקים פעמיים אם אין טעות. כדי שתקרה טעות כזו צריך היה הנומרטור להשתבש בכמה מכוונות, אולי בגלל ליקוי בחשמל."

מיקרה או מעשה-הונאה?

ט פק אם הסכריו של מנהל מפעל הפיס פיס יניחו דעתם של רוכשי האיגרות. כך, למשל, לא הניחו את דעתם של ארבעת הצעירים רוכשי האיגרות הזהות. הם פנו אל עורך-הדין אמנון זכרוני, כדי ש' יגיש בשמם תביעת נזיקין שתופנה נגד מפעל-הפיס. הם יחשבו את הסכום המשוער שהשקיעו בפיס בשנים האחרונות, את ה' סכום המשוער של רווחיהם ויתבעו ממפעל הפיס לפצותם על הנזקים שייתכן ונגרמו להם בגלל אי-הסדרים שבמפעל.

נגד הסעיף בתקנות, התובע מכל מגלה ליקוי להודיע על כך מראש למפעל, יטענו כי הוא בלתי-חוקי.

אולם הפרשה אינה יכולה להישאר בגדר עניין פרטי של בודדים. אין זו הפעם הראשונה שמתגלים אי-סדרים בכרטיסי הפיס. בשעתו התגלה הליקוי של הדפסת מספר רב של מספרי זוטא זהים. בבתי-המשפט השונים עומדות ותלויות עוד שלוש תביעות נגד מפעל הפיס על אי-סדרים שפגעו ברוכשי איגרות שהשתפו בהגרלת הניחושון. נוכח עובדות אלה חייבת לקום ועדת חקירה ציבורית שתחקור את המתרחש מאחורי הקלעים של מפעל הפיס, כדי למנוע כל ספקות בקשר לסהרתם של הגרלות המפעל, שמחזורו השבועי מגיע לסכום של כמיליון וחצי ל"י.

ועדה ציבורית זו תהיה חייבת להסיק אם הטעויות ואי-הסדרים במפעל הפיס הן מיקריות או שמא נעשים כאן, באחד התהליכי כיום הרבים שעובר כרטיס הפיס ממכונת הדפוס אל הרוכש, מעשי הונאה?

וזו ההוכחה!

שני כרטיסי פיס מסדרה 51/1967 שהגדלתם. תיערך השבוע, הנושאים עליהם את אותו המספר עצמו. אפשר להיווכח מייד כי אלה הם שני כרטיסים שונים, לפי מספרי הזוטא שלהם, שהם שונים לגמרי.